وزیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در گفت‌وگو با «ایران»:

«گردشگری مجازی» را باید تقویت کنیم

زهرا کشوری
خبرنگار

صنعت گردشگری در سال آخر دولت روحانی با ویروس جهانی کرونا درگیر شد و برنامه‌های وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را برای میزبانی از گردشگران کشورهای همسایه تحت تأثیر قرار داد. صنعت گردشگری در ماه‌های واپسین سال ۹۸ و نیمه اول سال ۹۹ با کرونا وارد شرایط ویژه و اورژانس شد. همین موضوع بهانه گفت‌وگوی روزنامه ایران با علی اصغر مونسان وزیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شد. او در این گفت‌وگو از خسارت ۱۱۸ هزار میلیارد ریالی کرونا (تا پنج ماه بعد از ظهور آن) به صنعت گردشگری خبر می‌دهد و می‌گوید معلوم نیست کرونا چه زمانی سایه سنگین اش را از روی صنعت گردشگری بر می‌دارد.

■ ویروس کرونا چه تأثیری روی اقتصاد صنعت گردشگری ایران داشته است؟

آمار نشانگر این موضوع است که شیوع بیماری کرونا در کشور تاکنون خسارت‌های زیادی را به کسب وکارهای حوزه گردشگری، صنایع دستی و میراث فرهنگی وارد کرده است. جمع کل خسارت ناشی از کرونا در حوزه گردشگری و صنایع دستی ۱۱۸ هزار و ۲۹۸ میلیارد ریال برآورد شده است.

بیشترین برآورد خسارت مربوط به خراسان رضوی با ۱۸۴ هزار و ۵۵۰ میلیارد ریال است و کمترین برآورد خسارت هم به استان خوزستان با ۲۴۲ میلیارد ریال تعلق دارد.در ایران کرونا ویروس بلافاصله پس از ماه‌هایی پرتنش در عرصه منطقه‌ای، شیوع یافته است؛ علاوه براین به لحاظ اقتصادی کشوردر سال‌جاری سطح بالایی از مشکلات را تجربه کرده است. در این وضعیت پس از شیوع و همه‌گیری ویروس کرونا مجموعه‌ای از سیاست‌ها و اقدامات در دستور کار نهادهای مختلف قرار گرفت. شیوع ویروس کرونا در ایران نیز تأثیر بسیاری بر اقتصاد داخلی داشته و خواهد داشت. به باور کارشناسان اقتصادی، علاوه بر آسیب‌های اقتصاد جهانی، اقتصاد ایران به‌دلیل تحریم‌های بین‌المللی، آسیب‌های بیشتری را شاهد بوده است.

لذا لازم است تا سیاست‌های حمایتی از کسب وکارها در دستور کار قرار گیرد. در شرایطی که دولت با تنگنای مالی مواجه بوده و علاوه بر کاهش درآمدهای ناشی از تحریم و کاهش قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی، با افزایش هزینه‌های بهداشتی و درمانی ناشی از کرونا نیز روبه‌رو است، منابع برای سیاست‌های حمایتی بشدت محدود است. از این‌رو بسیار مهم است که سیاست‌های حمایتی بهینه اتخاذ شود، زیرا کسب و کارهای گردشگری خسارت های بسیاری را در سراسر کشور متحمل شده‌اند که آمار از رقم بالای خسارت ها در تأسیسات گردشگری، صنایع دستی و راهنمایان خبر می‌دهد.

■ نزدیک به ۱۳ هزار راهنمای گردشگری به‌دنبال کرونا در کشور بیکار شده‌اند. آنها بیمه نیستند. چه تدابیری برای حمایت از آنها در نظر گرفته شده است؟

همانگونه که گفته شد راهنمایان گردشگری همانند سایر تأسیسات گردشگری از فعالان حوزه گردشگری‌اند که مجوز فعالیت‌های خود را از این وزارت دریافت کرده و تحت نظر معاونت گردشگری فعالیت می‌کنند. درهمین راستا وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با مکاتبات مکرر با مسئولان محترم کشور و دستگاه‌های متولی خواهان پرداخت تسهیلات دولت به این گروه همانند سایر بخش‌های گردشگری شده است. با توجه به اینکه این گروه فاقد بیمه بوده و برخی نیز خویش فرما هستند تلاش شده تا از سقف تسهیلات اعطایی بهره‌مند گردند. ضمناً مکاتبات مکرری با رئیس محترم جمهوری، معاون اول رئیس‌جمهوری، معاون اقتصادی رئیس‌جمهوری، معاون امنیتی و انتظامی و رئیس کمیته امنیتی، اجتماعی و انتظامی ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا و دستگاه‌های متولی امر در خصوص استفاده کلیه کسب وکارهای آسیب دیده -بخصوص راهنمایان گردشگری که به‌صورت غیر بیمه‌ای یا خویش فرما اشتغال به‌کار دارند- صورت گرفته است.

■ آیا وام ۱۲ درصدی که برای خسارت های ناشی از شوک کرونا به کسب وکارهای مرتبط با صنعت گردشگری اختصاص داده شده توانسته است جلوی تعدیل نیروی کار را در مراکز گردشگری بگیرد؟ فعالان این بخش اعتقاد دارند این میزان تسهیلات نمی‌تواند از ورشکستگی آنها جلوگیری کند؟

این وام طی نشست‌ها و با مکاتبات انجام شده با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر دستگاه‌های متولی هماهنگ شد و ۱۶ میلیون تومان تسهیلات برای کسب وکارهای گردشگری آسیب دیده از کرونا در نظر گرفته شد که با توجه به کمبود اعتبارات در نظر گرفته شده و مکاتبه با رئیس محترم جمهوری و معاون اول رئیس‌جمهوری و همچنین معاون اقتصادی رئیس‌جمهوری اعتبارات اعطایی تا سقف ۵ هزار میلیارد تومان افزایش یافت. قرارشد این اعتبار برای تمامی کسب‌وکارهای گردشگری ثبت‌نام شده در سامانه و طی لیست اسامی که توسط این وزارت ارسال وتأیید شده است، تخصیص و در نظر گرفته شود.

■ بسیاری تصور می کردند در تابستان کرونا پایان خواهد یافت و گردشگری از سر گرفته می‌شود با توجه به اینکه پیش‌بینی‌ها اشتباه از آب درآمد، برنامه‌های بعدی دولت برای حمایت از فعالان این صنعت چیست؟

دولت همواره با درنظر گرفتن بسته‌های حمایتی و نیز تسهیلات ۱۲ درصدی اعطایی وام ۱۶ میلیون تومانی به هر نیروی شاغل، تلاش کرده تا بخشی از خسارت های وارده به کسب وکارها را مرتفع و از تعدیل نیروی کار جلوگیری کند. در این میان دستگاه‌ها با تدابیری سعی در جبران خسارت های وارده به فعالان و بخش‌های خصوصی تحت پوشش کرده‌اند. در این میان وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با مکاتبات متعدد خواستار استمهال و بخشودگی برخی از مطالبات که به‌صورت مالیات و حامل‌های انرژی بوده ، شده است. همچنین با ارائه لیست کلیه فعالان و بخش‌های تحت پوشش به‌صورت بیمه‌ای، غیربیمه‌ای و خویش فرما تلاش کرده تا همگان از حداکثر تسهیلات برخوردار شوند. همچنین با ارائه پیشنهاد به دستگاه‌ها خواستار تنفس یک ساله در بازپرداخت کلیه مطالبات برای بخش‌های گردشگری منتفع از تسهیلات اعطایی شده است.

■ با وجود تأثیر منفی کرونا بر صنعت گردشگری و کاهش درآمدهای ناشی از آن، شما همچنان از جایگزینی صنعت گردشگری برای نفت صحبت می کنید؟ دلایل شما برای تأثیرگذاری اقتصادی گردشگری با توجه به وضعیت حال حاضر چیست؟

صنعت گردشگری مجموعه‌ای پیچیده از خدمات گوناگون است که سرمنشأ بسیاری از آنها در رشد و توسعه اقتصاد ملی (زیربنایی و روبنایی) است. مجموعه این صنعت پیچیده، فرصت‌های اشتغال گوناگونی را در بخش‌های مختلف ایجاد می‌کند و به‌طور مستقیم می‌تواند در تولید و تجارت دیگر خدمات (نظیر حمل‌ونقل، هتلداری و...) تأثیر بگذارد. براساس آمار و ارقام منتشر شده توسط سازمان جهانی گردشگری(UNWTO)، گردشگری بین‌المللی در سال ۲۰۱۹ با ثبت ۱.۵ میلیارد سفر نسبت به سال ۲۰۱۸ میلادی با رشد ۴ درصدی همراه بوده و صنعت گردشگری جهانی نیز برای دهمین سال پیاپی رشد مثبتی را پشت سر گذارده است. در صورتی که توجه به صنعت گردشگری افزایش پیدا کند و این صنعت توسعه یابد، بسیاری از بخش‌های مختلف کشور با رشد و رونق مواجه می‌شوند که از جمله آنها می‌توان به رشد مسکن، کشاورزی، حمل‌ونقل و اشتغالزایی‌های مستقیم و غیرمستقیم اشاره کرد.

■ آمارها نشان می‌دهد که اشتغال ۷۰ هزار نفر در صنعت گردشگری مشهد مقدس به علت کرونا تهدید شده است. بسیاری از گردشگران این شهر، گردشگران عرب کشورهای عراق و حاشیه خلیج فارس هستند که به احتمال قوی تا پایان کرونا به ایران سفر نخواهند کرد. چه تمهیداتی برای حمایت از این استان اندیشیده شده است؟

با توجه به اینکه خراسان رضوی و بویژه شهر مشهد مقدس به‌عنوان یکی از کانون‌های پرخطر بیماری کرونا معرفی شده و سیاستگذاران، بر تعطیلی واحدهای اقامتی تأکید کردند؛ در حال حاضر ۹۵ درصد از ظرفیت مراکز اقامتی شهر مشهد تعطیل و تنها ۵ درصد از این مراکز با تمهیدات خاص و رعایت پروتکل‌های بین‌المللی و ملی کرونا فعال هستند. فعالیت این هتل‌ها با توجه به نبود میهمان، تعطیل شده است.

همچنین خسارت های میلیاردی وارد شده به هتل‌ها و سایر مراکز اقامتی باعث شده است بسیاری از واحدهای مذکور در وضعیت تعطیلی و اخراج یا تعدیل نیروهای کاری خود قرار بگیرند.

لذا با توجه به پیامدهای ایجاد شده از بیماری کرونا در حال حاضر تا رفع این بیماری و شروع به کار کلیه تأسیسات و مؤسسات گردشگری با در نظر گرفتن تسهیلات در قالب وام کم بهره، استمهال وایجاد تنفس در بازپرداخت تسهیلات اعطایی و نیز قبوض حامل‌های انرژی و معافیت‌های موجود می‌توان بخشی از خسارات را جبران کرد. ضمناً با رعایت پروتکل های بهداشتی می‌توان روند رو به رشد بیماری را کند کرده و پس از عادی شدن اوضاع از میهمانان با رعایت اصول بهداشتی و فاصله گذاری اجتماعی پذیرایی کرد.

■ به‌دنبال شروع کرونا بسیاری از کشورهای جهان به سمت گردشگری مجازی رفتند. آیا به نظر شما گردشگری مجازی می‌تواند به درآمدزایی و جلوگیری از ورشکستگی مراکز گردشگری منجر شود. برنامه وزارت میراث فرهنگی برای توسعه گردشگری مجازی در زمان همه‌گیری این بیماری چیست؟ البته وزارت میراث فرهنگی تجربه‌هایی از این دست را هم داشته است، آیا این تجربه‌ها به درآمدزایی برای مراکز گردشگری به عنوان مثال موزه ملی منجر شده است؟

نخستین راهکار موجود توسعه «گردشگری مجازی» است. ظرفیتی که در جهان جدی گرفته شده و رو به توسعه است. توسعه گردشگری مجازی می‌تواند بازدهی بسیار بالایی داشته باشد چرا که غیر از اینترنت و تهیه یک محتوای سه بعدی به هیچ زیرساخت دیگری نیاز ندارد. وقتی کاربر با استفاده از این محتواها با اماکن تاریخی و گردشگری ما آشنا شد، حاضر است برای حضور و استفاده از این مراکز به ایران سفر کرده و با جزئیات بیشتری از این بناها آشنا شود. تورهای مجازی صرفاً به اماکن گردشگری و میراث

فرهنگی محدود نشده و قابلیت استفاده در نمایشگاه‌ها را دارد. جهان از ظرفیت تورهای مجازی بشدت استفاده می‌کند.

وزارت میراث فرهنگی با پیشنهاد راه‌اندازی سفرهای آسان برنامه‌ریزی شده (سایت ساب) در نظر دارد تا گردشگران به آسانی بتوانند مسیرهای گردشگری را رصد کرده و از کلیه امکانات جاذبه‌های گردشگری و تأسیسات گردشگری، تفریحی و مجتمع‌های اقامتی و بوم گردی و سایر مراکز اقامتی باخبر شده و بهترین سفر را برای خود و خانواده برنامه‌ریزی کنند. همچنین فضای مجازی این اختیار را به کاربران می‌دهد که در هرزمینه‌ای اعم از آموزشی و... تحقیق کرده و از فرصت‌های پیش رو در بخش گردشگری بهره‌مند شوند. همچنین visitiran یکی دیگر از سامانه‌هایی که هدفش معرفی جاذبه‌های گردشگری، اماکن تاریخی، معرفی تأسیسات گردشگری قابل استفاده و سایر محصولات گردشگری است با هدف دسترسی آسان و انتخابی مطمئن برای سفر، در اختیار گردشگران قرار گرفته تا با مراجعه به آن بهترین بسته سفر را با توجه به بودجه مالی شان انتخاب کنند.

■ جامعه ایرانی مدام در حال روبه‌روشدن با افزایش قیمت خدمات وکالاهای مختلف است که این موضوع شامل حال صنعت گردشگری هم می‌شود احتمال می‌دهید با پایان کرونا چقدر ازگردشگرانی که پیش از این گرانی می‌توانستند به سفر بروند، به مسافرت خواهند رفت؟

پاسخ این سؤال برای برنامه‌ریزی استراتژیک فعالان صنعت گردشگری بسیار حائز اهمیت خواهد بود. کارشناسان، درباره سفرهای بعد از کرونا، پیش‌بینی می‌کنند، مردم خیلی به‌مکان‌های دور از خانه سفر نکنند. اقامت‌های کوتاه و سفر با ماشین شخصی، از هواپیما و وسایل عمومی جذابیت بیشتری خواهد داشت.مدت زمان سفرها خیلی کوتاه و سریع خواهد بود. به‌دلیل ملاحظات از کرونا و همچنین اقتصاد ضعیف‌تر مردم، سفرهای بلندمدت جای خود را به سفرهای کوتاه‌مدت خواهند داد.

مردم طبعا بعد از ویروس کرونا سفر خواهند کرد، اما به‌دنبال قیمت خوب خواهند بود. آنها تمامی تمرکزشان روی خدمات است. برای خرید، به ارزش کلی که در خرید وجود دارد دقت می کنند و نه فقط قیمت. مشتریان به‌دنبال این هستند که ببینند این خرید چه امکاناتی را در اختیارشان قرار خواهد داد.

اکثر قریب به اتفاق مردم با ایجاد فرصت و زمان‌های به دست آمده ترجیح می‌دهند مسافرت نمایند به همین منظور پیش‌بینی می‌شود گردشگری بعد از پایان ویروس کرونا برخواهد گشت، مردم سفر خواهند کرد. لذا نوع و قیمت محصولات ارائه شده از سوی شرکت‌های گردشگری حائز اهمیت بوده و در افزایش سفر سهم عمده‌ای را به عهده دارد. با توجه به مشکلات به وجود آمده از بیماری کرونا وکم شدن نقدینگی‌های موجود در دسترس، قطع به یقین یکی از راه‌هایی که موجب سفر رفتن می‌شود کنترل قیمت محصولات یا ارائه بسته‌های حمایتی با تخفیف به گردشگران است که پایین آمدن قیمت تمام شده سفر را با توجه به اقشار مختلف جامعه به‌دنبال دارد. از این‌رو برای اینکه بتوانیم قیمت برخی خدمات سفر را کاهش دهیم، باید با برنامه‌ریزی و وهماهنگی سایر دستگاه‌های اجرایی و مرتبط، برخی از حامل‌های انرژی و ارزش افزوده و مالیات بر درآمد و سایر موارد را کاهش داد تا با کاهش این موارد، کاهش خدمات قابل ارائه از سوی تأسیسات را برای سفر برنامه‌ریزی کرد.

■ پیش از شیوع کرونا در ایران ۸ میلیون گردشگر ورودی خارجی داشتیم. مطالعات نشان می‌دهد شیوع کرونا صنعت گردشگری را به عقب کشیده است فکر می‌کنید آمار ورود گردشگر خارجی بعد از پایان کرونا چه تعداد نفر است؟

شکی نیست که این بیماری آسیب شدیدی به بخش گردشگری وارد آورده و ارزش ناخالص ملی را که از این طریق عاید کشور می‌شده با مشکل مواجه کرده است. اما نباید فراموش کرد که عوامل دیگری از جمله تحریم‌های یکجانبه امریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، تبلیغات منفی که از سوی رسانه‌های معاند وکشورهای مخالف صورت می‌پذیرد رفتار برخی از کشورهای سود جو و سایر موارد تأثیر بسزایی در کم شدن گردشگران ورودی به کشور داشته است اما با توجه به تمامی افکار منفی وتحرکات ایران هراسی که توسط برخی از کشورها در بین مردم سایر کشورها از جمهوری اسلامی ایران می‌شود، ایران این اطمینان را در اکثرکشورها ایجاد کرده که کشوری امن و ارزان برای ورود گردشگران با انواع سلایق است، بخصوص در بخش گردشگری سلامت، ایران با وجود چشمه‌های آب معدنی و درمانی، پزشکان حاذق، ارزان بودن درمان و... جاذبه بالایی برای گردشگران سلامت دارد. کشوری است که دارای قدمت زیادی بوده وبه واسطه این قدمت دارای اماکن تاریخی فراوانی است. همچنین با توجه به وجود آستان های مقدس در کشور فرصت مناسبی را نیز در بخش گردشگری مذهبی برای این گردشگران فراهم کرده است.

■ چند درصد از مراکز گردشگری ورشکسته و تعطیل شده اند؟ مرکز گردشگری علمی و فرهنگی دانشجویان اعتقاد دارد ۱۲ درصد ازشرکت‌ها وآژانس‌ها ورشکست و تعطیل شده‌اند.

با توجه به شیوع ویروس کرونا از بهمن ماه ۱۳۹۸ تاکنون بتدریج تأسیسات گردشگری با توجه به دستور مستقیم رئیس جمهوری و مراکز انتظامی ونظر به تأکید پروتکل‌های بهداشتی و فاصله‌گذاری اجتماعی وعدم تردد مسافر، تعطیل شده و کارکنان خود را تعدیل کرده‌اند. در پی آن تمامی افراد وابسته به کسب و کارهای گردشگری اعم از راهنمایان گردشگری ومراکز خدمات‌رسانی دربخش گردشگری نیز بیکار شده‌اند. لذا با توجه به ادامه این روند در سال ۱۳۹۹ و شدت این بیماری وملزم بودن همه کسب و کارهای گردشگری اعم از تأسیسات، مؤسسات، بومگردی‌ها، فعالان و راهنمایان گردشگری وصنایع دستی ومیراث فرهنگی به رعایت دستورالعمل‌های ابلاغی، همه این مراکز یا تعطیل شده یا به حالت نیمه تعطیل درآمده‌اند. از این حیث ضرر و زیان شدیدی به این کسب و کارها وارد شده است. لذا با توجه به خسارت‌های ارسال شده از سوی ادارات کل میراث فرهنگی استان‌های کشور، خسارت های وارده بسیار زیاد بوده و غیرقابل جبران است. مبلغی معادل ۱۱۸ هزار و ۲۹۸ میلیارد ریال به‌خاطر بیماری کرونا به بخش گردشگری، صنایع دستی و میراث فرهنگی تا پایان تیرماه ۱۳۹۹ خسارت وارد آمده است.

■ از سفرهای داخلی بعد از برداشتن محدودیت‌های کرونایی چقدر استقبال شد و چه میزان از آنها از مراکز رسمی گردشگری مثل هتل‌ها استفاده کردند؟

تقریباً ازعید فطر به بعد با کم رنگ شدن محدودیت‌های کرونایی بسیاری از هموطنان به استان‌های شمالی اعم از مازندران، گیلان، گلستان و عده‌ای دیگر از مردم به استان خراسان رضوی و سایر استان‌های جنوبی سفر کردند اما این سفرها عمدتاً با وسیله شخصی بوده و بیشتر از خانه مسافرها و واحدهای ارزان قیمت استفاده و برخی دیگر نیز در خانه اقوام و خویشاوندان بیتوته کردند. اما اینکه چه تعداد در مراکز رسمی گردشگری مثل هتل‌ها اسکان داشتند، قطع به یقین با توجه به تعطیلی عمده این مراکز و دستورالعمل‌های ابلاغی این وزارتخانه به همه مراکز و تأسیسات گردشگری مبنی بر رعایت پروتکل‌ها و بسته نگهداشتن واحدها، خدمات و سرویس داده شده در این مراکز بسیار محدود و با رعایت موارد بهداشتی و تنها در مواقع ضروری و با نظارت کامل صورت پذیرفته است.

■ همزمان با شروع کرونا اقدام به برگزاری تورهای آشناسازی در برخی از استان‌ها کردید که البته با واکنش‌های انتقادی هم روبه‌رو بود. چقدر این تورها تأثیرگذار بوده‌اند؟

همسو با توصیه‌های سازمان جهانی جهانگردی برای اقدامات مدیریتی و مقابله با بحران، طرح توسعه گردشگری داخلی با رعایت پروتکل‌های بهداشتی کلید خورد. از جمله اقدامات مهم دراین طرح، «برگزاری تورهای آشناسازی» به منظور اعتمادسازی پیرامون رعایت مسائل بهداشتی زنجیره تأمین خدمات، آموزش و فرهنگ‌سازی سفر هوشمند و حمایت از کسب و کارهای گردشگری در شرایط همزیستی با کرونا بوده است.

این تورها در چارچوب استانداردهای مشخص و مدون از منظر تعداد شرکت کنندگان، مسیر بازدیدها و الزامات بهداشتی به‌عنوان مکمل عینی و الگوی نمادین اجرای پروتکل‌های سفر هوشمند (که پیشتر ابلاغ رسمی آن صورت پذیرفته)، برگزار می‌شود.

محتواهای تولید شده در تورهای آشناسازی به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین خروجی‌های این تورها ضمن تأکید بر رویکردهای فوق، به انجام سفرهای خانوادگی، برنامه‌ریزی شده، با تعداد کم نفرات و استفاده از تأسیسات گردشگری تحت نظارت وزارتخانه متبوع توصیه کرده و خواهد کرد. بدین ترتیب با تشویق و ترویج سفرهای مسئولانه داخلی در قالب تورهای استاندارد و واجد شرایط بهداشتی، هم امنیت و سلامت گردشگران تضمین می‌شود و هم به رونق کسب و کارهای گردشگری در شرایط بحران کمک می‌کند.

■ چه زمانی را برای پایان کرونا و عادی‌سازی سفرهای گردشگری پیش‌بینی می‌کنید؟

هیچ پیش‌بینی قطعی برای بازگشایی مجدد صنعت گردشگری با توجه به شرایط حال در جهان وجود ندارد. چرا که بحران کرونا همچنان در بسیاری از کشورها در وضعیت قرمز است و مشخص نیست که چه زمانی این بحران برطرف می‌شود. صنعت گردشگری ایران از شیوع کرونا در سطح کشور لطمات بسیاری دیده. از ابتدای شیوع کرونا که تقریباً همزمان با آغاز سال ۹۹ بود خسارت های زیادی به شرکت‌های گردشگری ایرانی از جمله برگزارکنندگان تورها، شرکت‌های هواپیمایی و همه شرکت‌های فعال در این حوزه وارد شد. با توجه به اینکه هنوز ۲۵ استان کشور در وضعیت قرمز و هشدار قرار دارند و هنوز آمار مبتلایان با وجود هشدارهای دولت و مراکز بهداشتی ۳ رقمی است نمی‌توان نظر دقیقی در خصوص عادی‌سازی سفرهای گردشگری بیان کرد اما با تمامی مشکلات به وجود آمده این وزارت با توجه به دستورالعمل‌های ابلاغی مبنی بر رعایت مسائل بهداشتی وپروتکل‌های ابلاغی وبراساس در خواست اکثر تأسیسات گردشگری مبنی بر عادی‌سازی سفر تلاش می‌کند تا با استفاده از تمامی توان، شرایط مطمئنی را برای بهبود اوضاع بیابد. و به محض ضعیف شدن ویروس، سیاست‌های خاصی را درخصوص حمایت و از سرگیری فعالیت‌های بخش‌های گردشگری خصوصی تحت پوشش اعمال کند.

> وزارت میراث فرهنگی با پیشنهاد راه اندازی سفرهای آسان برنامه ریزی شده (سایت ساب) در نظر دارد تا گردشگران به آسانی بتوانند مسیرهای گردشگری را رصد کرده و از کلیه امکانات جاذبه های گردشگری و تأسیسات گردشگری، تفریحی و مجتمع های اقامتی و بومگردی و سایر مراکز اقامتی باخبر شده و بهترین سفر را برای خود و خانواده برنامه ریزی کنند. همچنین فضای مجازی این اختیار را به کاربران می دهد که در هر زمینه‌ای آموزشی و... تحقیق کرده و از فرصت های پیش رو در بخش گردشگری بهره مند شوند

> کارشناسان، درباره سفرهای بعد از کرونا، پیش‌بینی می‌کنند، مردم خیلی به‌مکان‌های دور از خانه سفر نکنند. اقامت‌های کوتاه و سفر با ماشین شخصی، از هواپیما و وسایل عمومی جذابیت بیشتری خواهد داشت.مدت زمان سفرها خیلی کوتاه و سریع خواهد بود. به دلیل ملاحظات از کرونا و همچنین اقتصاد ضعیف‌تر مردم، سفرهای بلندمدت جای خود را به سفرهای کوتاه‌مدت خواهند داد